برنجی سنه ✻ نومرو — ۱ ✻ ۵ شوال ۱۳۲۹ ✻ پنجشنبه ✻ ۱۵ ایلول سنه ۱۳۲۷ — ۲۳ ایلول افرنجی سنه ۹۱۱۱

سرمحرر : شهبندر زاده فلیه لی
احمد حلمی

محل اداره‌سی :
جغال اوغلنده « حکمت » اداره‌خانه‌سی‌در .
حقه‌مقرون، اغراضدن سالم افکار و مقالاتله صحیفه‌لرمز آچیقدر.

« MUNAKACHÉ »
Journal turc, quotidien, politique et littéraire
REDACTEUR EN CHEF : A.HILMY CHEHBENDER

مناقشه

BELEDİYE KÜTÜPHANESİ No. 70

اوراق ومکاتیب سرمحررنامنه کونده‌ریله‌لی‌در .

اشتراك بدلی :
برسنه‌لکی یوز ، آلتی آیلغی آلتمش غروشدر ؛
پوسته اتحادینه داخل ممالك اجنبیه ایچون سنه‌لکی قرق فرانقدر .

ABONNEMENT
Union Postale: un an, 40, sixmoi, 25 Fr.
REDACTION: CONSTANTINOPLE, DJAGAL OGLOU

✻ نسخه‌سی ۱۰ پاره ✻ حقه خادم یومی غزته‌در . ✻ نسخه‌سی ۱۰ پاره ✻

انظار ملته

بو کون بر عزم مردانه ایله موجودیت ملیه‌مزی قورتارمق لازمدر .

بو کون عالم مدنیت ، حقوق بشر وحقوق بین المللی آیاقلر آلتنه آتارق ایتالیانك تجاوزینه کوز یومدیغی ایچین ، هم عثمانلیلق وهمده انسانلق نامنه ماتم طوتاجق بر کوندر . لکن بو ماتملرك تمادیسنی آرزو ایتمیورسه‌ق ، شو فلاکتلرك اسبابنی آرامالی وبو اسبابك دفعنه چالیشمالی دکلمی‌یز ؟

دوشونه‌لم که بو کون میدان مناقشه‌ده سرد ایدیله‌جك دلیللر، صدق وکذبه احتمالی اولان مجردات دکل ، رد وانکاری ممکن اولمایان وقوعاتدر .

طرابلس غربك بو کونکی تهلکهٔ انفکاکنی میدانه کتیرن سببلر ، ارناودلق، حوران، کرك ، یمن اختلاللرینی میدانه کتیرن اسبابك عینی‌در .

برملته متصل فلاکتدن بحث ایتمك ، متمادیاً تهلکه‌لر کوسترمك پك ألیم بروظیفه‌در . لکن برملتی آلداتمق ، وظیفهٔ رهبری واخلاصی ایفا ایتمه‌مك دنائتدر . بنابرین بو کون بخنده بولندیغمز ماتم وفلاکتك ویردیکی یأسه رغماً ، بوغفلتله ادارهٔ امورده دوام اولونورسه، دها مدهش وداها ألیم فلاکتلرك باش کوستره‌جکنی سویله‌مك وآرتق بردورهٔ سلیم انتباهه کیرمك لزومنی باغیرمق هر وطنپروره واجبدر .

احتمال که طرابلس غرب بودفعه « رسماً وظاهراً » ایتالیانك ألینه کچمیه‌جکدر ، لکن وقتیله اسباب مدافعه‌یی حاضرلامادیغمز، فنا سیاستله اوروپاده هیچ بر هیئتك مظاهرتنی تأمین ایده‌مدیکمز ایچین ، طرابلس غربی « معناً واقتصاداً » برایتالیان مملکتی اولمقدن منع ایده‌میه‌جکمز وطرابلس غربی استیلادن قورتارمق ایچین ، اونك بروضعیت غالبانه ومستبدانه ایله ایده‌جکی هر تکلیفی قبول ایده‌جکمز میدانده‌در .

لکن اوروپالیلرك بزه قارشی حاضرلادیغی قانلی قومدیانك صوك پرده‌سی طرابلس غربك استیلاسی می‌در ؟

خایر .

بو ، اوزون برپلانك برصفحه‌سی‌در ، داها دوغریسی قبل الانقلاب یاپیلان مقرراتك اوچ سنه انتظاردن صوکرا یکیدن میدانه آتیلماسنه بزکندمز سبیت ویردك .

بوپلانك ارناوودلق وکریده عائداولانی یاریم برصورتده تطبیق اولوندی . طرابلس غرب میدانده . عجبا بونلری تعقیب ایچون حاضرلانمش برشی وارمی ؟

افسوس که اوت .

شمالی ارناوودلقده ، مالیسور مساعداتی اوکه سورولەرك ، شدتلی پروپاغاندالر یاپیلدیغی محققدر . لکن تهلکه‌نك الڈبویوکی شرق حدودمزده حاضرلانیور .

قفقاسیه ارمنی قومیته‌سی .

روسیه‌نك صوك سیاستی

قفقاسیه ارمنیلری، ثبات ومتانتلری سایه‌سنده بو کون روسیه حکومتی بحق دوشوندیره‌جك برمرتبهٔ مکملیته کیرمشدر . روسیه حکومتی ، ارمنیلری محو ایچین ، هردرلو ظلم واعتسافی تجربه ایتمش ، هیچ برنده موفق اولامامشدر . بنابرین قفقاسیه‌نك الڈفعال وزنکین ، الڈحمیتلی ومتنور عنصری اولان ارمنیلری محو وتذلیلدن عاجز قالان روسیه، بومنتدر آدملرك خصیصهٔ فعالیتی ایچین قفقاسیه خارجنده برجولانکاه آرامشدر . بوجولانکاه :

شرقی اناطولی

در . روسیه ، برقاچ وقتدر ، پاره‌قوتیله ، کوردلرله ارمنیلری بربرینه دوشورمك ایچین صرف مساعی ایدییوردی . اوچ سنه‌در، هنوز استانبولده برسوقاق ویابرمکتب یاپامایان وبوتون اقتدارلری ملیونلرله پارلاق کلمات صرفندن ، هرکسی آووتمقدن وبالنتیجه یالکز نفسلرینه بررموقع وبراز آلقیش قازاندیرمقدن عبارت قالان رجالمزك ولایات بعیده‌ده برشی یاپمغه مقتدر اولمایاجقلری بدیهیاتدن ایدی . ایشته روسیه ، بوولایاتده‌کی احوال مؤسفه‌یی آیری آیری نقطهٔ نظرلردن کوردلره وارمنیلره کوسته‌ره‌رك هرایکی طرفی امتیاز اداره طلبنه سوق ایدییور .

قفقاسیه‌ده برکورد جمعیت اختلالیه‌سی تشکل ایتمش اولوب بونك اعضاسنی والی عمومی قبول وتلطیف ایدییور، طبیعیدرکه بوجمعیته لازم کلان وسائط وپاره‌یی‌ده ویره‌جکدر . ارضرومه ، بردرکاهده دعا خوانلق وظیفه‌سندن ایلریسنی یاپامایه‌جق قدر عاجز برذاتی والی کونده‌ریشدن استدلال ایدیله‌بیلیرکه زمامداران امور ، یا بواحوالی کورمکدن ، یاخودده چاره‌ساز اولمقدن عاجزدر .

بوقابینه ده کیشیرده یرینه ینه عین شرائط ومقاوله‌لرله برقابینه کتیریلیرسه ، هیچ برشی ده کیشمه‌مش اولور . عین حاملك صورعدیده‌ایله تظاهر ایتمه‌سی عین نتیجه‌لر ویریر . بوطرز سیاست ایسه ، مملکتمزك اضمحلال وانقسامی دیمکدر . شوحالده وطنی قورتاردق دیمك، نه‌دیمکدر ؟ بوعادتا، چفتلکی فالانك ألندن نفسمز ایچین قورتاردق معناسنه کلزمی ؟

روسیه ، شرق حدودینی بی‌طرف وفعال برحکومتله تأمین ایچین، انکلتره‌نك بالقانده‌دیکر برمقصدله یاپدیغنی یاپمق ایسته‌یور : برارمنستان حکومتی ویاخود برکورد ارمنی مختاریتی وجوده کتیرمك. بز ادعا ایدییورزکه شو غفلتده دوام ایدرسه‌ك دهاطرابلسك آجیسنی اونوتمادن ولایات سته مسئله‌سی قارشیسنده بولوناجغز ، بونی‌ده ماکدونیا اغتشاشاتی ، ماکدونیا مختاریتی مسئله‌سی، وبلکه‌ده بربالقان محاربه‌سی تعقیب ایده‌جکدر . سوریه‌یی ، یمنی‌ده اونوتمایالم .

ایشته ینه بز اصرار ایله تکلیف ایدییورزکه برآیاق اول مجلس ملی طوپلانسین. آرتق موقت تدبیرلرله، یاریم یاملاق تسویه‌لرله ادارهٔ مصلحت زمان وامکانی قالمادی . ملت یاشامق ایسته‌یورسه ، امورینی ، مشروطیت وحاکمیت ملیه‌نك بخش ایتدیکی حق موجبنجه ، اربابنه تودیع ایتسین . بوتون قدرت ادراکیه‌سی ارباب صفوتی آلداتمقدن ایلری کچه‌مه‌ینلرك سفینهٔ موجودیتمزی نره‌لره سوق ایتدیکنی بوکون کورمه‌ین قالمادی . فضله تغافل ، اسم ویریله‌میه‌جك برحرکت اولور .

« هیئت »

قارئین کرامزه

غزته‌سی قیادیلان برآدمك ولوکه مدیرمسئولی باشقا بر ذات اولسون دیکر امتیازلری معطل اولدیغی مطبوعاتدن تبلیغ ایدلدی. بنابرین جوشقون‌ده قاپاندی . حکمتك مظهر سمح ورأفت اولماسنه انتظاراً بو دفعه « مناقشه » یی انظار ملته تقدیم ایدییورز .

حق ده کیشمز ، حادثاتدن بی‌قرار، امواج کبی حقیرستلر ، حکمتك هر تشکلنی حکمت کوریر.

شئون مهمه

مبعوثان واعیانه

درسعادتده بولونان اعیان ومبعوثان کرامك بو کونکی پنجشنبه کونی بعدالظهر ساعت برده مجلس مبعوثان دائره‌سنده حاضر بولونمالری رجا اولونیور .

مبعوثلر ، قونغره‌یه نیچون کیتمیورلر ؟

انقره مبعوثی حاجی مصطفی افندی اتحاد وترقی قونغره‌سنه اعضا انتخاب ایدلمشدی . کیتمیور. بعض احباسنه، قونغره‌یه کیتمه‌دیکینك اسبابنی حاجی عادل بکه بیلدیردیکنی سویله‌مش. بوقدری کافی دکلدر . افکار عمومیه‌ده بوسببی آکلامق ایستر .

مجدی افندی‌ده کیتمیور . بوده عین سببدن ایلری کلیورمش . یالکز طاهر بك افندی کیدییور .

اتحاد وترقی قونغره‌سندن بویوك خدمات وطنیه امید ایدیلیوردی . اوراده بوتون مسائل معلقه مناقشه ایدیله‌جك وجمعیتك آلاجغی شکل واستقامت تعین ایده‌جکدی. بوکبی استنکافلر ، قونغره‌نك اهمیتنی عقیم براقابیلیر . بنابرین استنکاف ایدن ذوات کرامدن سبب صورمق لزومی حس ایدیلیور . عجبا قونغره‌دن برنتیجه چیقامایاجغنه قائل می درلر ؟ بوراسنی آچیقجه سویله‌سینلر . بز ایسه، قونغره اعضاسنك بوکونکی احوال واهوالی کوره‌جکنه، وظیفهٔ حمیتی یاپاجغنه اینانمقده مصرز . صوکنه قدر بواعتقاددە ثبات ایده‌جکز .

اجتماع مبعوثان

دون درسعادتده بولونمقده اولان الالی قدر اعضا ، مجلس مبعوثان دائره‌سنده اجتماع ایدرك بعض مذاکرات مهمه‌ده بولونمشلردر. یارین تکرار اجتماع ایده‌جکلردر . مبعوثلرك آرزوسی ، مجلسك تشرین اولده کشادی وحقی پاشانك قابینه‌نك تبدیلی حقنده ذات حضرت پادشاهی‌یه مراجعتدن عبارتدر .

تورکیه — بولغارستان تجارت مقاوله‌سی

صوفیه ۲۶ — دولت عثمانیه ایله بولغارستان آره‌سنده عقدی متصو اولان تجارت مقاوله‌سی حقنده درسعادتده جریان ایدن مذاکرات دوچار مشکلات اولمشدر. بلغارستان حکومتی اوامر وتنبیهات جدیده‌نك اعطاسی ضمننده مرخصلرینی کری چاغرمشدر . بلغارستان افکار عمومیه‌سیده بوبابده عظیم بربدبینلك حکمفرمادر. دوران ایدن خبره نظراً مذاکرات دها برمدت دوام ایدجکدر .

یونانستانك تکلیفی

ویانه ۲۶ — آتنه‌دن وارد اولان خبرلره نظراً یونانستان حکومتی تورکیایه قارشو مشترکاً حرکت ایله‌مك اوزره صربستان وبولغارستان حکومتلرینه مراجعته قرار ویرمشدر .

زیارت

بیرام مناسبتیله سفرای اجنبیه‌دن بعضلری صدراسبق کامل پاشایی زیارت وبیان تبریکات ایلمشلردر . انکلتره سفیری لاوترجنابلری دخی صدر مشارالیهی زیارت وایکی ساعت مقداری ملاقات ایلمشدر .

صدراعظم حقی پاشا بوسنه مارینباده عزیمتدن صرفنظر ایلمشدر .

صدر اعظم

سرای همایونده تشکل ایدن انجمن وکلادن دولایی صدراعظم پاشا دون باب عالی‌یه کمه‌مشدر .

ایتالیا فیلوسی

ایتالیا فیلوسنك دون اقشامه قدر طرابلس غرب سواحلنده کورولمدیکی ولایت وکالتندن داخلیه نظارتنه وارد اولان اك صوك تلغرافنامه‌دن اکلاشلمشدر .

دونانمانك عودتی

سوریه صولرنده بولونان دونانمای عثمانینك سیرسریع ایله استانبوله عودت ایتمسی دون تلغرافله قوماندانلغه تبلیغ قلنمشدر .

مجلس وکلا سرای همایونده

هیئت وکلا دون صباح طوله باغچه‌سرای همایونده اجتماع ایده‌رك اجرای مذاکرات ایتمش ومذاکرات برخیلی مدت امتداد ایلمشدر وکلا، اوکله طعامنی سرای همایونده یاپمشلر ویکی اجتماعه ساعت سکز بوچوقده نهایت ویرلمشدر .

مذاکراتك ختامنده صدراعظم حقی پاشا حضور همایونه قبول بویوریله‌رق نتیجهٔ مذاکراتی واحوالك کسب ایتدیکی نتیجه‌یی ذات شاهانه‌یه عرض ایلمشدر .

حضوره قبول

حربیه ناظری محمود شوکت پاشا واعیان رئیس ثانیسی غازی مختار پاشا حضراتی دخی حضوره قبول بیورلمشدر .

§ مجلس اعیان اعضاسندن محی الدین پاشا شامه وویانه سفیری رشید پاشا ویانه‌یه عزیمت ایده‌جکلرندن دون بالواسطه ذات شاهانه‌یه عرض وداع ایلمشلر والتفات سنیه‌یه مظهر اولمشلردر .

سلاملق رسم عالیسی

سلاملق رسم عالیسی طوله باغچه‌ده والده جامعنده اجرا قلنه‌جقدر .

نوطه مناسبتیله

پارس محافل سیاسیه‌سنجه ایتالیا حکومتنك باب عالی‌یه ویرمش اولدیغی نوطه‌یه باب عالینك غیرموافق برجواب ویردیکی تقدیرده ایتالیانلرك طرابلسی خودبخود اشغاله قیاملری ممکنسز عدایدلمکده بولوندیغی شهرمذکوردن وارد اولان برتلغرافنامه مألندن اکلاشلمشدر .

نوطه‌یه جواب

صدراعظم پاشا سرای همایوندن دون باب عالی‌یه ورود ایدرایکن ایتالیا حکومتنك طرابلس مسئله‌سنه دائر ویرمش اولدیغی نوطه‌یه ویریله‌جك جواب مسوده‌سنی تحریر ایتدیرمش‌در . نوطه‌نك مألی سرایده منعقد مجلس وکلاده قرارلشدیرلمشدر .

آلمانیا سفیری

دون سرای همایونده آلمانیا سفیری حضرتلرینك حضور همایونه قبول ایدلدیکی اثناده اوستریا مصلحتکذارینك غازی احمد مختار پاشا ایله احوال حاضره وباخصوص طرابلس مسائلی حقنده اجرای ملاقات ومذاکرات ایلدکلرینه دائر برشایعه دوران ایتمش ایسه‌ده اوستریا مصلحتکذاری دون سرای همایونده بولونمامش ومذکور شایعه دخی اصلسز شایعاتدن عبارت بولونمشدر .

ملاقات

آماسیه مبعوثی و معتدل حریتپروران فرقه‌سی رئیسی اسماعیل حقی پاشا دون صدر اسبق کامل پاشایی زیارتله احوال حاضره حقنده برمدت ملاقات ایلمشدر .